معماری هویت وحدت‌بخش در اندیشه امام شهید/ فلسطین و مقاومت ستون فقرات وحدت اسلامی است

پژوهشگر تونسی، اندیشه امام شهید را الگویی برای تقویت هویت مشترک و کاهش شکاف‌های مذهبی و اجتماعی در جهان اسلام توصیف کرد و گفت: در این نگاه، آرمان فلسطین و مقاومت تنها یک مسئله سیاسی نیست، بلکه نمادی وحدت‌بخش برای غلبه بر قطب‌بندی‌ها، طرد سلطه‌گری و تحقق یک بنای نوین تمدنی است.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، لطیفه تاجوری، پژوهشگر و فعال فرهنگی و اجتماعی از تونس، عصر چهارشنبه 4 شهریور 1405 در وبینار هشتم چهلمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی، با اشاره به اهمیت مدیریت اختلافات اعتقادی و مذهبی اظهار کرد: تفرقه مذهبی صرفاً با تفاوت‌های اعتقادی قابل توضیح نیست، بلکه عوامل سیاسی، تاریخی، نهادی و نمادین نیز در شکل‌گیری و گسترش آن نقش دارند.

وی افزود: در اندیشه امام شهید، وابستگی اعتقادی در تعارض با هویت گسترده اسلامی قرار نمی‌گیرد، بلکه بخشی از منظومه‌ای فراگیرتر است که می‌تواند پیوند میان افراد، خانواده‌ها، ملت‌ها و امت

اسلامی را تقویت کند.

تاجوری خاطرنشان کرد: الگوی هویتی ارائه‌شده از سوی امام شهید، مبتنی بر ساده‌سازی تفاوت‌ها یا تحمیل اجباری میان مکاتب اسلامی نیست. در این الگو، هویت از طریق حلقه‌های به‌هم‌پیوسته، از فرد و خانواده آغاز می‌شود، به وطن می‌رسد و در نهایت در دایره گسترده امت اسلامی معنا پیدا می‌کند.

وی ادامه داد: امام شهید، وابستگی مذهبی را در چارچوب اسلامی بزرگ‌تر تعریف می‌کند تا اختلافات فکری و فقهی به درگیری‌های اجتماعی، سیاسی و مبتنی بر منافع تبدیل نشود. به گفته تاجوری، این رویکرد، مرزهای نمادین میان گروه‌ها را تعدیل می‌کند و زمینه را برای تقویت تعلق عمومی فراهم می‌سازد.

این پژوهشگر تونسی با اشاره به جایگاه وحدت در اندیشه امام شهید گفت: وحدت تنها یک اصل اعتقادی نیست، بلکه نیرویی اجتماعی و رهایی‌بخش به شمار می‌رود که می‌تواند خودآگاهی جمعی، استقلال فرهنگی و ایستادگی در برابر اشکال مختلف سلطه‌گری و استکبار را تقویت کند.

وی تصریح کرد: در این نگاه، وحدت ابزاری برای حذف دیگران یا نادیده‌گرفتن تفاوت‌ها نیست، بلکه سازوکاری برای ایجاد اعتماد متقابل، شناخت مشترک و تقویت هویت تمدنی در میان مسلمانان است.

تاجوری همچنین بر نقش نهادها در تحقق وحدت اسلامی تأکید کرد و گفت: اگر اندیشه وحدت‌بخش از پشتوانه ساختاری و نهادی برخوردار نباشد، ممکن است در حد توصیه و خطابه باقی بماند. امام شهید، نهادسازی را شرط انتقال اندیشه به عمل و تبدیل ارزش‌ها به رفتارهای سازمان‌یافته اجتماعی می‌دانستند.

وی افزود: نهادهای دینی، فرهنگی و آموزشی می‌توانند در مدیریت پیامدهای اجتماعی و سیاسی اختلافات فقهی نقش‌آفرینی کنند. خانواده، مدرسه و مسجد نیز در انتقال ارزش‌های همبستگی، مسئولیت‌پذیری، استقلال و همکاری به نسل‌های آینده جایگاهی اساسی دارند.

این فعال اجتماعی و فرهنگی، مقاومت را از دیگر ارکان هویت جمعی در اندیشه امام شهید دانست و اظهار کرد: آرمان فلسطین و مقاومت در برابر اشغال و سلطه، صرفاً یک مسئله سیاسی نیست، بلکه سرمایه‌ای نمادین برای غلبه بر قطب‌بندی‌ها و چندپارگی‌هاست.

تاجوری گفت: فلسطین در این منظومه فکری، نمادی از عدالت، کرامت، آزادی و ایستادگی است و مقاومت می‌تواند به هویتی سیاسی و اجتماعی تبدیل شود که از مرزهای فرقه‌ای و ملی فراتر می‌رود.

وی با تأکید بر جایگاه سبک زندگی در تحقق هویت وحدت‌بخش افزود: امام شهید، سبک زندگی را پلی میان گفتمان سیاسی و زندگی روزمره معرفی می‌کند. ارزش‌های مشترک زمانی پایدار می‌شوند که در تربیت فرزندان، روابط اجتماعی، انتخاب‌های فردی، الگوهای مصرف و تعاملات روزانه بازتاب پیدا کنند.

تاجوری در پایان گفت: در اندیشه امام شهید، پروژه تمدنی اسلامی بر پیوند اصالت دینی با مشارکت فعال در جهان مدرن استوار است. در این چارچوب، پیشرفت علمی، فناوری، دانشگاه و زندگی شهری نه جایگزین هویت دینی و ملی، بلکه ابزارهایی برای بازسازی و تقویت آن‌ها در افق گسترده امت اسلامی هستند.